

ונשמרתם

עלון תקופתי לחיזוק מצות "ונשמרתם" בדרכים אייר תשע"ג

3

דבר חיים

"...לדעת מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, ויבדלחט"א מרן הגר"ש ואזנר שליט"א ומרן הגר"ב קרליץ שליט"א, אסור לנסוע מעל המהירות המותרת בתקנות התנועה גם אם לא נראית לעין כל סכנה בכך".

פסק הלכה זה בקע ונשמע בערב פסח השתא מאלפי בתי אב מדיסק זה"ב הייחודי שהופק על ידי ארגון "חיים בדרכים", בשיתוף עם עיריית מודיעין עלית והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים.

מה הטעם לפסק הלכה זה?
 כה מטעים מרן הגר"ש ואזנר שליט"א בספרו "שבט הלוי" (י, רצא) בענין:

"הירוס הסדר מביא לידי סכנה בנפש, כידוע".
 אם לא נצמדים לכללי התנועה, היה וכל אחד מחלטי איתן, כמה ומתי, ועושה דין לעצמו, הרי זה הריסת הסדר בדרכים, ו"הירוס הסדר מביא לידי סכנה בנפש, כידוע".
 ו"דין שמירת הנפש - כיון שהתורה כתבה מצוה זו בלשון שמירה, בעינין שמירה ודאית. דכך היא צורת המצוה: שלא יהיה אפילו צד קל של סכנת נפשות. והוא ענין "לא תעמוד על דם רעך". וזה מדויק בלשון הרמב"ם (הל' רוצח ושמיה"ג יא, ד) שהאר"ן וכתב 'מצות עשה להשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה'. מכאן שהזהירות בדבר יפה יפה - זו צורת המצוה!" (מרן הגר"ש ואזנר שליט"א "שבט הלוי" ג, קיא).

*

רבים מאיתנו יעלו בל"ג בעומר מירונה ברכבם, כבכל שנה.
 לאחר ליל בו נדדה שנת המתפלל אצל ציון הרשב"י, יעלה על רכבו וצאתו לביתו לשלום.
 השאלה היא, האם נהג עי"ף כשיר לנהיגה ברכב?
 נתבונן מעט מהם היכולות והכישורים הנדרשים מנהג על מנת שנהיגותו תהיה בטוחה - לא מסוכנת ולא מסכנת:
 קשב, ריכוז, יכולת תגובה מהירה, הבטה למרחק, שימת לב לפרטים, חישוב מהיר, רוגע ואחריות.
 האם נהג עי"ף מסוגל וכשיר לכל אלו? התשובה היא: לא.

מחובתנו לשנן ולחזרו ולשנן באוזנינו ובאזני כל יקירנו, בטובתם או חפצים את תשובת מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א לשאלה בענין היתר נהיגת נהג המסופק אם הוא עי"ף:

"על כל חשש קל יש להחמירו" (נתיבות חיים" עמ' קב)

מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א ראש ישיבת פוניבז':

"מרן החזון איש זצ"ל היה מתרחק מרכבים מאד"

זכינו להתקבל קדם מרן ראש הישיבה שליט"א לשמוע דברים בנושא מצות "ונשמרתם" והשייך לזה לדרכים.

מרן שליט"א קיבלנו והכניסנו בחביבות לטרקלין עולמו ודעת מוסרו, טפח אחד מעל הקרקע, ומסר בידינו את מפתחות סגור ליבו בענין, בחום ליבו כי רבה למצב הקשה השורר בדרכים, וכפי שזכה לקבל עוד ממרן החזון איש זצ"ל

הגשנו למרן ראש הישיבה שליט"א את ספר ההלכה "נתיבות חיים". מרן שליט"א עיין בספר וגילה דעתו שדבר פשוט ששמירת הנפש בדרכים אין זה "ענין" אלא חיוב גמור! וכל הנוהר בזה מקיים מצות "ונשמרתם", ולא אומרים בזה 'שומר פתאים ה' אלא יש חיוב להיזהר.

ובענין אלו האומרים שלא שמענו שכל התלמידי חכמים נזהרים בזהירות הדרושה, ומזה רוצים ללמוד שאין זו חובה ואין צריך להיזהר, אמר ראש הישיבה שליט"א, שפשוט ואין מה לדון כלל שחובה להיזהר!

והוסיף ואמר ראש הישיבה שליט"א, שכל גדולי ישראל בודאי נזהרים, שהרי מרן החזון איש זצ"ל היה בורח ומתרחק מרכבים מאד משום סכנה.

("נתיבות חיים")

מעבר הצייה - ושום מקום אחר לא!

זה קורה פעם בעשרים ושמונה שנה: ברכת החמה. עם הגיח החמה יוצאים עם רב, מתאספים בהדרת מלך לרומם מעשה ידיו של הבורא. רחוב רבי עקיבא בבני ברק הומה אדם. מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א יוצא למעמד המרומם כשעימו ציבור גדול. "ברוך אתה... עושה מעשה בראשית" מברך הרב בדבקות, מתנועע, כולו חדותא דפצווה. "אמן!" נשמע קולו של הציבור, המדהה למרחוק. המעמד המרגש הסתיים ומרן שליט"א פוצה חזרה לביתו, כשציבור זה מלווהו. הכביש חסום לתנועה, אין יוצא ואין בא, פוסע לאיטו ממשיך בדרך. אך מה זה היה? מרן איננו פונה לביתו, מתקדם הוא לעבר מעבר הצייה המרומזר שלידי ביתו ברחוב 'חזון איש' ונעמד. 'הן הכביש חסום וציבור גדול עימו. מדוע נעמד הוא ברמזור? מהרהרים רבים. באותה שעה למדו מאות האנשים שעמדו שם פרק חשוב לחיים: כביש חוצים רק במעבר הצייה!

(נתיבות חיים, "שער האגדה עמ' תרסה)

טקסטורה

יש לך עובדה על גדולי ישראל? פנה אלינו עוד היום והיה שותף להצללת נפשות

אגרות חיים

תגובות ומכתבי קוראים

לכב' צוותות חיים בדרכים

מאקס לנצ'א את הצלון החשוב כדי לקצור על נקודה חשובה מאד לדעת. מדובר על רכיבה על אופניים. הרבה מאד מהחידים ושתתאים בהם, אך לצרפון הרב לא חובקים קסדת מגן. יש לי שניסו טיפ אהם ילי שפנצג בראש קשה בעת רכיבה, והוא כיום על סכא לאלנים ל"צ. ברור כי אם היה חובק קסדת מגן כפי שראינו לבעתהם על פי הפוסקים - זכות המלצה היתה מגינה. ולמאחר ולנצ'ה וכו'.

צוד דבר. מאקס לחיות לכה לריסו ולהודות על הדיסק שהפקתם עם הציריוב והרשות האומית עבור פסח, עם ההלכות והכללים של מה"ב. הוא מוצלח מאד, ואזור הדז נרחב. יישר כחכם.

אלא"ה. פ. מוזיצין, צילית

לכב' אשר מורסקי - יו"ר הארגון

שלוט וברכה!

אמרת להמטיק ולקפא את הצלון ונשמרתם.

הצלון מוצב יפה, לא פסוס, שלט וברור.

אפרים שקלבער על צלמנס מזלזל נאלה כזו - ציפוס בהצלת חיים של הכלל.

תחפיקה ייזכר בכל שולככם. גברית התורה,

דן כוכב, ירושלים

דרך ההלכה

מתוך ספר ההלכה "נתיבות חיים" הלכות שמירת הנפש בדרכים שבהסכמת כל גדולי ישראל

בגיליונות הבאים נעסוק מעט במצוות השייכות לדרך, מתוך הפתיחה לספר 'נתיבות חיים' מפאת חוסר מקום לא תמיד צוייני המקורות. ניתן לעיין במקורות בפנים הספר.

'לא תעמוד על דם רעך'

פתיחה, סעיף ג

המסכן את חברו עובר על עשה, שנאמר 'השבותו לו' (דברים כב, ב), ועל לאו, שנאמר 'לא תוכל להתעלם' (דברים כב, ג), שהזהירנו תורה בזה להשיב אבדת ממון חברינו, וכל שכן להשיב אבדת גופו ונפשו מכל סכנה הבאה עליו בכל מה שבידינו לעשות, כגון אם רואה אדם טובע בנהר, חייב להצילו, גם אם לשם כך צריך להוציא ממון. וכן עובר המסכן את חברו על הלאו 'לא תעמוד על דם רעך' (ויקרא יט, טז). וכן נצטיינו לשמור על נפש זולתנו, ולהחיות בכל מה שאפשר לנו ולהצילו מסכנה, שנאמר 'וחי אחיך עימך' (ויקרא כה, לו). והנהוג ברכב שלא בזוהירות ומסכן את חברו, מבטל מצוות אלו.

וכן הולך דרכים יזהר שלא לגרום במעשיו סכנה לנהגים, כשעובר במקום שאינם רואים אותו, וצריכים לעצור את רכבם בבת אחת כדי לא לפגוע בו, ומסתכנים.

מקורות: דין הצלת נפש מישראל נלמד מן הכתוב 'לא תעמוד על דם רעך' (ויקרא יט, טז), ומן הכתוב 'השבותו לו' (דברים כב, ב). ויש בזה גם לאו דלא תוכל להתעלם, ומבואר בגמ' (סנהדרין ע"א ג) שחייב להוציא ממון עבור הצלת חברו, והובא בשו"ע (ח"מ תמ, א). ואם ציוותה תורה להצילו, כל שכן שלא לסכנו. ואם מסכן נפשית עובר בלאו ועשה זה.

וכן נצטיינו 'וחי אחיך עימך' (ויקרא כה, לו), ומבואר בגמ' ובשאלות (עיי' שאלות דרב אחאי גאון שאלתא לה, ובהעמק שאלה אות א. ת"ח כ, ג, רמב"ן ויקרא כה, לה, שו"ת הרשב"א ד, יז, תוספות הרא"ש שבת קלב, א ד"ה ק"ו לפקוח, ריטב"א מכות ט, ב ד"ה אלמא גר, ודברי הגר"מ גרוס שליט"א בספר מנוחת אמת פ"ז הערה כה ד"ה הוראה את) שמכתוב זה נלמד להציל את נפש חברנו מכל צרה שתבוא עליו, וכ"ש שלא לסכנו בקום ועשה. וה"ה הלוך דרכים.

לשאלות בהלכות ונשמרתם בדרכים,

ניתן לפנות לבית ההוראה 'דרכי חיים' שבחסות הארגון

בפקס: 0765-100-656 או בדוא"ל: s-h-vaada@neto.bezeqint.net

פטרוני הגיליון

סגולה ופלאה על פי חז"ל לשמירה מתאונות דרכים ל"ב (כ"ב בראשית פ"ט)

לרפואה שלימה שול אול בנת שרה במהרה. להצלחת צויאל בן מרים.

העלון מופק לע"ר בק במייל ואיננו מודפס המענונים לטייע לעמותה עבור הדפסתו והפצתו בבתי הכנסת, להצלחת נפשות מישראל, ממונים להתקשר אלינו: 054-842-36-49 (ניתן לתרום גם בכ. אשראי)

י"ל ע"י עמותת 'חיים בדרכים' (ע"ר)

טל': 0765-100-191-0765 דוא"ל: chaim-b@bezeqint.net

כתובת: נתיבות המשפט 93/11 מודיעין עילית 71822

"נתיב" כשר: CategoryID=1843?CategoryID=1843

להצטרפות למנויים בדוא"ל, שלחו את כתובתכם.

השאלות כסאות בטיחות באחד מסיפוני ברובי הארק, יש לפנות לטל' הנ"ל או בדוא"ל.

לכירורים אודות ספר ההלכה 'נתיבות חיים' הלכות 'ונשמרתם' בדרכים או הספר 'קיצור

נתיבות חיים', ניתן לפנות לטל': 0765-40-59-90

כל החיות שמורות © לעמותת 'חיים בדרכים'.